

Juleaften gudstjeneste i Jørlunde kirke, 2015

"O, måtte vi kun den glæde se, før vore øjne lukkes! Da skal, som en barnemoders ve, vor smerte sødt bortvugges. Vor Fader i Himlen! lad det ske, lad julesorgen slukkes!" Amen.

Prædiken:

Det er jul igen, og jeg hader når kirken juleaften er fyldt med forventningsfulde ansigter og jeg glæder mig allerede til det bliver januar. Jeg hader, når juletræerne tændes på alle byens altaner og terrasser og gågaden er pyntet og Frelsens Hær synger salmer. Det bedste ved julen er, når den er forbi, og juletræerne ligger i regnen og venter på skraldemanden. Jeg frygter altid for de dage, hvor vi samles med familie og venner for at fejre højtiden. Jeg længes efter, at vintermørket igen sænker sig over byen. Det er det, jeg overlever på, når det er jul. Jeg mener det virkelig - og ja, jeg ønsker dig en glædelig jul, men det kommer ikke fra hjertet. Julen er en overfladisk forbrugsfest. Ja, jeg siger også, at julen er ikke andet end sentimental overtro og religiøst kitsch, det er patroniserende at påstå, at julen er et udtryk for en medfødt længsel, der ligger dybt i os alle, ligesom de fyldte kirker er bevis på en oprigtig tro, - hvor ved de det fra?

Julen er et disneyficeret levn fra en død religion - det lader mig kold, når de siger, at julen er hjerternes fest...

ELLER... er det omvendt...

Det lader mig kold når, de siger at julen er et disneyficeret levn fra en død religion - hvor ved de det fra? De fyldte kirker er bevis på en oprigtig tro, der ligger dybt i os alle, ligesom julen er et udtryk for en medfødt længsel. Det er patroniserende at påstå at, julen ikke er andet end sentimental overtro og religiøst kitsch. Ja, jeg siger også at, julen er en overfladisk forbrugsfest, men det kommer ikke fra hjertet. Jeg ønsker dig en glædelig jul - og ja, jeg mener det virkelig. Det er jul, det er det jeg overlever på, når vintermørket igen sænker sig over byen. Jeg længes efter, at vi samles med familie og venner for at fejre højtiden. Jeg frygter altid for de dage, hvor det er forbi, og juletræerne ligger i regnen og venter på skraldemanden. Det bedste ved julen er, når gågaden er pyntet og Frelsens Hær synger salmer og juletræerne tændes på alle byens altaner og terrasser. Jeg elsker når kirken juleaften er fyldt med forventningsfulde ansigter og jeg hader, når det bliver januar og jeg glæder mig allerede til - det er jul igen!

Ja, det er jul, igen! Hver især ser vi med vore egne øjne og sind på julen og dens indhold. Nogle ser på juleaften med milde og forventningsfulde øjne, som noget himmelsk, der forlener de mørke vintertimer med lys og sindet med en sand juleglæde.

Andre igen, ser juleaften som en forhindring, som en modstander, der sætter ens eget mismod i relief og sindet overvældes af en julesorg!

Nu ved jeg godt, at livet ikke er så enkelt, at vi bare kan vende det på hovedet, ligesom jeg gjorde med ordene i begyndelsen af min prædiken. Og sorg som sådan, er jo også et menneskeligt vilkår som kan overmande os når som helst og hvor som helst og dermed kvæle vores glæde ved livet. Men samtidigt er det jo også med til at definere os som de skrøbelige mennesker, vi er. Ja, vi kan vel nærmest sige: at uden sorg, ingen glæde, - eller i hvert fald ingen alvorlig glæde!

Problemet er bare hvis sorgen eller den såkaldte julesorg får magten over vores liv. For den lukker sig inde i sig selv, i dig selv. Jo vist kan sorgen undertiden halveres ved at blive delt. Men det ændrer jo ikke noget ved din julesorg. Det er stadigvæk den, der sætter dagsordenen for dit liv.

Ser vi derimod på glæden, - ja så fordobles den altid. Fordi det ejendommelige ved glæden er, at den kan vi ikke beholde hos os selv. Så kvæles den. Glæden kan kun leve af at ytre sig. Ligesom kilden kun kan blive ved med at være kilde ved stadigt at strømme ud. Glæden er altid større end vi selv er. Ja, glæden kommer uden vi ved af det gennem syn og hørelse som glæden over det uforventede, som forkyndes til enhver af os, hvad enten vi er i sorg eller glæde: "Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som skal være for hele folket: I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus Herren".

Denne evangeliske juleglædes alvor antydes af de omstændigheder, hvorunder den forkyndes og sættes i værk. At det er Gud, der er den handlende i frelsen af mennesket, er i sig selv en ufattelig tanke. Men at han gør det ved at lade sig føde i en stald, gør ikke modsætningen mindre. At budskabet første gang lyder til en flok forfrosne hyrder en kold og fugtig nat, antyder igen noget om omfanget og mangfoldigheden i den evangeliske glæde. Vi skal nemlig huske på, at denne glæde ikke bare udtrykker sig gennem beretningen om barnets fødsel. Den udtrykker sig gennem hele hans liv. Det vil sige at denne glæde også omfatter alt det, der er sket i de sidste dage af hans jordiske liv. Hans lidelse, hans død, men også hans opstandelse er en del af det glædelige budskab. Juleglæden formidler en holdning, der skærer gennem angst og lidelse, sorg og savn. Den overvinder alt dette, ikke ved at fjerne det, men ved - gennem glæden - at få magten over det. Derfor kan juleglæden slukke julesorgen. Og dermed er evangeliet med til at vende vores sind og syn på os selv og hinanden på hovedet. Så vi atter kan glæde os, som dengang, vi var børn.

Men hvordan bliver vi det og er det meningen med tilværelsen?

I Pär Lagerkvist roman Det evige smil bliver netop dette spørgsmål stillet.

Den foregår i himlen, hvor uendelige skarer af afdøde stadig føler, at man skylder dem en forklaring på, hvad meningen er med tilværelsen. De beslutter så i samlet flok at opsøge Gud. Og de finder ham. En gammel mand, der står og saver brænde. "Hvad har du ment med os?", spørger de. Han løfter sig op og med et forskræmt blik ser han ud over et bølgende hav af mennesker.

"Jeg er en simpel mand", begynder han endelig med forsagt stemme. "Det kan vi se", siger de ædle. Gud svarer: "Jeg har ikke ment livet som noget mærkværdigt".

"Ikke noget mærkværdigt! Ikke noget mærkværdigt!" Udbryder de i kor.

Gud svarer igen, stille: "Jeg har gjort det så godt, jeg kunne". Og så bryder helvede løs over hans hoved. Anklage på anklage. "Jeg har gjort det så godt jeg kunne", gentager han hver gang. Til sidst, da roen er ved at sænke sig, siger han: "Jeg har arbejdet uden at trættes, jeg har stået ved mit arbejde dag efter dag, så længe jeg mindes. Jeg har ingenting forlangt. Hverken glæde eller sorg, hverken tro eller tvivl, ingenting. Jeg har bare ment, at I aldrig skulle nøjes med ingenting".

Og så kommer det uundgåelige. De spiller den hellige forargelses sikreste kort, børnene: "Hvad har du så ment med dem?" "Hvad har du så ment med disse uskyldige små?"

Ungerne holder op med at lege - forlegne over opmærksomheden og de begynder så langsomt at kravle op på skødet af den gamle. Og de ser: Store tårer bryde frem i den gamles øjne. Han stryger forsigtigt og varsomt hen over deres små hoveder, mens hans fingre skælver. "Dem har jeg ingenting ment med", siger han så stille, at alle kan høre det. "Dengang var jeg bare lykkelig".

Dengang var jeg bare lykkelig, således Guds ord i romanen. Og, det er jo netop sådan vi

kom til verden, som lykkelige individer fik vi skænket livet, og det i sig selv, er meningen med livet, - at vi har fået det og skal leve det, ansvarsfuldt og med åbenhjertighed, i tillid, i afhængighed, i tro, håb og kærlighed, med vores næste og vor Gud. Kan vi komme så langt i vores selvforståelse, er vi nået et stort skridt hen imod Jesu fordring, om at blive som et tillidsfuldt barn, der lever i kraft af den kærlighed det får skænket, - med glæde. Gud gav os ikke alt det, vi troede, vi trængte til: Han gav os ikke garantier for alt mellem himmel og jord. Han gav os ikke fornuf-tige og forståelige svar på alle vore bitre spørgsmål. Han opfyldte ikke vore tilfældige og egoistiske ønsker. Men han giver os det, som Han ved, vi trænger til: Tilgivelse, oprejs-ning, håb, glæde og evigt liv i sin enbårne Søn.

Han som ofrede sig selv, og gjorde det muligt for os, at få del i hans liv og nåde i hans død og opstandelse. Og det sker nu igen, at Gud går ind i det menneskelige og giver sig selv, giver sig til os, og dermed os til hinanden, så vi atter i fællesskab kan få øje for hinanden og glæden mellem al julepynten. For det nyfødte barn er glædens udspring, fremtiden i svøb, løftet om liv. En vedvarende og eviggyldig glæde, som vi mennesker måske ikke altid kan få øje på, men som jo alligevel er der, som stjernerne på himlen, kun kan ses om natten, men alligevel funkler over os ved højlys dag.

Således er den store evangeliske juleglæde en glæde for hele folket, for dig og mig, - fordi det ikke bare er øjeblikkets glæde, som forgår med tiden og stemningen, - men alvorsglæden, der også omfatter livets mangfoldighed, med dets angst og lidelse, sorg og tab, - en alvorsglæde, der overvinder angsten og lidelsen, sorgen og tabet - ikke ved at fjerne dem - men ved gennem glæden, at få magten over dem. Derfor skal vi lade glæden fylde vore hjerter med tro, håb og kærlighed. Og det kan og skal vi, fordi alvorsglæden, den evangeliske glæde er vi én gang for alle delagtiggjorte i ved dåben og Ordet, som lyder i dag og hver gang vi fejrer gudstjeneste, og som lød den nat, hvor Vor Herre lod sin søn føde, julenat, hvor Han som det første lod budskabet herom åbenbare til en flok forfrosne hyrder på en kold og fugtig nat med ordene: "Frygt ikke! Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som skal være for hele folket. I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren".

Her i denne fortælling, er der næring nok til et helt liv. Ja, til et evigt liv. Et liv hvor døden ikke står som grænsen, men som en konstant udfordring vi skal kæmpe imod. Kæmpe ved at elske og leve med Guds eget vidunderlige Ord som grundlag. Som forudsætningen for at vi hele vejen, lige til enden, kan vokse som mennesker. Og i både ord og handling give videre af den fantastiske julegave, vi har fået: Det ord, Gud satte ind i verden juleaften, - alvorsglæden ved at leve i gerning og ånd til glæde for os og vore medmennesker.

Således, kære menighed, fik I også denne juleaften forkyndt glædens budskab, som det lyder søndag efter søndag i kirken. Her får du dog ikke et fad fyldt med julemad, men et fad fyldt med overdådig næring af nåde og tilgivelse, livsmod og glæde skænket dig uforskyldt, som den største gave, der overstiger ethvert menneskes forventning til livet, for det er den grænseløse glæde, der forkyndes til dig: "Se, Jeg er med dig alle dage indtil verdens ende, I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren!"

Glædelig jul!

Ære være Faderen og Sønnen og den Helligånd, som det var i begyndelsen, og nu og altid og fra evighed til evighed. **Amen.**

Victor Greve